

Počátky řádu německých rytířů

Ordo fratrum hospitalis Sancte Marie domus Theutonicorum in Jerusalem.

(Řád bratří špitálu nejsvětější Panny Marie domu německého v Jeruzalémě).

- 1189/1190 během obléhání Akkonu – špitální bratrstvo (podle řádové tradice vzal Fridrich Švábský bratrstvo pod svou ochranu v říjnu 1190).
- 21. prosince 1196 – papež Celestýn III. bere pod svou ochranu *hospitale sancte Marie Alemanorum Ierosolimitani*.
- 19. února 1199 – papež Innocenc III. potvrzuje povýšení špitálního bratrstva do rytířského řádu podle vzoru templářů a johanitů.
- Všeobecná privilegia římsko-německých králů a císařů – Filip Švábský (1206), Otto IV. (1212) a Fridrich II. (1214).
- *Narratio de primordiis ordinis Theutonici* – narativní pramen, řádová tradice o počátcích řádu.

21. prosince 1196 – papež Celestýn III. bere pod svou ochranu *hospitale sancte Marie Alemanorum Ierosolimitani*.

Celestinus episcopus servus servorum dei dilectis filiis fratribus hospitalis sancte Marie Alemanorum Ierosolimitani tam presentibus quam futuris regulariter substituendis in perpetuum. [...] dilecti in domino filii, vestris iustis postulationibus clementer annuimus et prefatum **hospitale sancte Marie Alemannorum Ierosolimitanum**, in quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri et nostri protectione suscipimus et presentis scripti privilegio communimus, statuentes, ut, quascunque possessiones, quecunque bona idem hospitale inpresenciarum iuste et canonice possidet, aut in futurum concessione pontificum, largicione regum vel principum, oblatione fidelium seu aliis iustis modis prestante domino poterit adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illabata permaneant. [...].

297. 1199 febr. 19 Laterani. Innocentius III hospitalis Theutonici protectionem suscipit, cui ordinationem secundum Templariorum et Hospitalariorum regulas compositam confirmat.

Innocentius etc. magistro et fratribus hospitalis, quod Theutonicum appellatur etc. Sacrosancta Romana ecclesia¹ etc. *usque ad verbum* suscipimus. Specialiter autem ordinationem factam in ecclesia vestra iuxta modum Templariorum in clericis et militibus, et ad exemplum Hospitalariorum in pauperibus et infirmis, sicut provide facta est et a vobis recepta et hactenus observata, devotioni vestre auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti pagina communimus. Nulli ergo etc. nostre protectionis et confirmationis etc. Datum Laterani xi kal. martii (pont. a. 1).

Tabulae ordinis Theutonici ex tabularii regii Berolinensis codice. Ed. Ernestus STREHLKE. Berolini 1869.

Narratio de primordiis ordinis Theutonici.
(Scriptores rerum Prussicarum I. Leipzig 1861, s. 220–225)

In nomine sancte et individue trinitatis.

Incipit, qualiter domus hospitalis sancte Marie Theutonicorum Jerosolimitani primo fuerit inchoata, qualiter ei ordines tam in milicia quam infirmis sunt collati.

Anno ab incarnatione MC nonagesimo [1190].

Tempore, quo Accon obsessa est ab exercitu christiano et auxilio divino de infidelium manibus liberata, quidam **viri de civitatibus Brema et Lubecke** zelum domini habentes in misericordie operibus exercendis, hospitale quoddam ex velo navis, que cocca vocatur, in exercitu felici omine condiderunt retro in cimiterio sancti Nicolai intra montem, super quem sedit exercitus, et fluvium, in quo plures diversosque infirmos colligentes singulis humanitatis officia plena impendebant animi puritate, idem hospitale magne devotionis diligentia procurantes donec ad adventum Friderici illustris ducis Swevie filii Friderici Romanorum inperatoris, ...

Narratio de primordiis ordinis Theutonici.

(Scriptores rerum Prussicarum I. Leipzig 1861, s. 220–225)

.... aspirans celi patriam qui mente fideli
dum omnia pro Cristo relinquere fervet, in isto
proposito terre sancte – – – cito ferre
fortem succursum, celere preperans ita cursum
pervenit Armeniam cum turbis Theutonicorum,
quos deus armorum polit et virtus animorum.
Proh dolor hic subiit fata imperii dominator,
in celis cujus animam fovet ipse creator.
Cesar serviciis qui veri se dedit agni
profocatus aquis dat luctus semina magni.

Tandem cum predicti **cives Bremenses et Lubecenses patriam suam revisere intenderent**, ad instantiam ducis memorati et aliorum nobilium exercitus Cunrado – – – et camerario nomine Burchardo dictum hospitale cum omnibus eleemosinis, que sufficientes erant, et attinentiis presentarunt. **Nullum quidem hospitale infirmorum in exercitu tunc temporis exstitit preter illud**. Nominati vero **capellanus et camerarius seculi pompam renunciantes viam vite feliciter sunt ingressi**, et suavi jugo domini sua colla spontanee submittentem professionem humiliter susceperunt hospitale prescriptum in honore sancte dei genitricis virginis Marie inchoantes, ...

Narratio de primordiis ordinis Theutonici.

(Scriptores rerum Prussicarum I. Leipzig 1861, s. 220–225)

... quod principali nomine hospitale sancte Marie Theutonicorum in Jerusalem nuncuparunt ea spe et fiducia, **ut terra sancta christiano cultui restituta in civitate sancta Jerusalem domus fieret ejusdem ordinis principalis, mater caput pariter et magistra.** Nullas enim tunc temporis possessiones seu terras in mundo habebant. Locus etiam, in quo tunc manebant, ad eos non spectabat. Sepe dictus itaque dux Fridericus istius **exigue inchoationis** promocioni divino intuitu diligenter intendens nuncios cum literis misit ad fratrem suum Henricum illustrem regem Romanorum, qui factus est postea imperator, supplicans, **ut apud apostolicum Celestinum, qui tunc ecclesie Romane tenuit principatum, confirmationem hospitalis memorati promoveret, quod ab ecclesia Romana est privilegiis confirmatum.** Interim quidam viri dominum timentes abjecto habitu seculari ejusdem domus religionem professi susceperunt.

Narratio de primordiis ordinis Theutonici.

(Scriptores rerum Prussicarum I. Leipzig 1861, s. 220–225)

... Capta autem civitate Accon fratres dicte domus infra muros ejusdem civitatis ante portam sancti Nicolai ortum emerunt quadam ejus parte ipsis a quibusdam fidelibus in eleemosinam elargita, in quo ecclesiam hospitale aliasque mansiones eorum usibus necessarias exstruxerunt, **ubi regi regum devote famulantes infirmis et pauperibus continua caritatis solacia plena cordis dulcedine ministrabant**, clerico tunc temporis ejusdem domus magisterium et regimen obtinente. In eadem ecclesia etiam dux Fridericus prephatus, ut rogaverat, est sepultus.

Narratio de primordiis ordinis Theutonici.

(Scriptores rerum Prussicarum I. Leipzig 1861, s. 220–225)

Procedente itaque tempore quum Romanus inperator Henricus ante dictus regnum Sycilie suo dominio subjugavit, exercitus validus tam principum quam magnatum de Alemania egressus in subsidium terre sancte transfretavit, verum dum aliquanto tempore moraretur, audientes inperatorem Henricum mortis debitum exsolvisse redire singuli ad patriam disponebant. **Pluribus autem principibus et magnatibus Alamanie, qui aderant, utile et honestum visum est, ut hospitali prelibato ordo milicie templi donaretur, super quo ordinato prelati principes et magnates Theutonicorum, qui ibi aderant, in domo templi convenerunt, invitantes ad tam salubre consilium prelatos et barones terre sancte, qui tunc haberi poterant, qui onmes unanimi consilio constituerunt, ut domus sepe dicta ordinem hospitalis sancti Johannis Jerosolimitani in infirmis et pauperibus haberet, sicut antea habuerat, ordinem vero milicie templi in clericis, militibus et aliis fratribus de cetero haberet.** Quod factum est anno domini MCLXXX [1190 !?] quinto mense Marcio. Nomina prelatorum principum magnatum ac nobilium in consilio residentium ...

Narratio de primordiis ordinis Theutonici.

(Scriptores rerum Prussicarum I. Leipzig 1861, s. 220–225)

... venerabilis patriarcha Jerosolimitanus, Henricus illustris rex Jerusalem, Nazarenus, Tyrensis et Cesariensis archiepiscopi, Bethleemitanus et Acconensis episcopi, magistri hospitalis et templi et plures fratres ambarum domorum.

Nomina baronum terre: Rudolfus dominus Tyberiadis, Hugo frater suus, Rainaldus dominus Sydonis, Eymarus dominus Cesaree, Johannes de Hybellino et multi alii de regno Jerusalem.

De Almania: Cunradus archiepiscopus Maguntinensis, Cunradus Erbipolensis episcopus inperialis aule cancellarius, Wolpherius Pataviensis episcopus, qui postea factus est Aquilegensis patriarcha, Gardolphus Halverstadensis et Cicensis episcopi, Henricus comes palatinus Reni et dux de Brunswesch, Fridericus dux Austrie, Henricus dux Brabancie, qui tunc capitaneus erat exercitus, Hermannus palatinus comes Saxonie lantgravius Thuringie, Cunradus marchio de Landesberch, Theodericus marchio Missnensis, Albertus marchio Brandemburch, Henricus de Chaledin mareschalcus inperii.

Comites vero et magnates aderant quam plures.

Narratio de primordiis ordinis Theutonici.

(Scriptores rerum Prussicarum I. Leipzig 1861, s. 220–225)

Postquam autem firmatum erat consilium, et **ordo milicie templi donatus**, quendam fratrem Hermanum nomine, qui cognominabatur Wolpoto et frater erat ejusdem domus, in eodem loco magistrum fecerunt, **cui magister templi dedit regulam ordinis milicie templi scriptam deinceps in eadem domo servandam. Idem frater miles erat.**

Quidam etiam nobilis miles nomine Hermanus de Kirchheim coram omnibus in eodem loco constitutis seculo renunciavit domino in ipsa dicta domo diebus vite sue militaturus, **cui magister templi continuo dedit album pallium in testimonium, ut universi fratres milites memorate domus deinceps albis palliis utantur secundum regule templi instituta.**

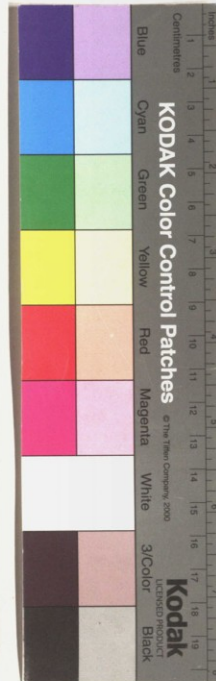
Prelati itaque et principes Alamanie universique, qui aderant, eundem magistrum H. una cum domino Wolphero Pataviensi episcopo **ad presentiam domini Innocencii pape cum literis omnium transmiserunt, supplicantes attentius, ut domui prelibate ordinem hospitalis Jerosolimitani in infirmis et pauperibus, ordinem vero milicie templi in clericis, militibus et aliis fratribus dignaretur confirmare.** Dominus igitur apostolicus, auditis et intellectis eorum literis et petitionibus, que rationabiliter petere videbantur, ipsorum preces clementer admisit, **ordines dictarum domorum domui hospitalis sancte Marie Theutonicorum Jerosolimitani auctoritate apostolica confirmando.**

Hermann von Salza (1210–1239)

- Čtvrtý řádový velmistr (*Hochmeister, magister generalis*).
- Za jeho doby řád německých rytířů se ze skromných začátku stal velmi významnou církevní institucí (duchovní rytířský řád) a rozšířil se v nevídané míře.
- Syn durynského ministeriála, 1211–1212 pobýval v Palestině.
- Spor (1211–1218) s templáři o právo na nošení bílého pláště s černým křížem. Fridrich II. dokázal získat svolení od papeže.
- V králi Fridrichovi II. našel velmistr velkého podporovatele řádu. Norimberk 1216 – první setkání.
- 1220 – velmistr na tažení (5. křížová výprava) proti Damiettě (delta Nilu).
- 1220 – účast na císařské korunovaci Fridricha II.
- Prosinec 1220 až březen 1221 – papež Honorius III. udělil řádu 57 privilegií, písemností a encyklik (oběžníků).
- Duben 1221, Tarent – jedenáct císařských listin (diplomů, konfirmací). Potvrzení privilegií Fridrichových předchůdců. Kontinuace podpory řádu ze strany štaufské dynastie.

15. prosince 1220, *Etsi neque
qui plantat, neque qui rigat.*
Velké privilegium Honoria III.

Quia... [The main body of the Latin text, which is extremely faint and difficult to read in detail. It appears to be a papal bull or privilege.]

15. prosince 1220, velké privilegium Honoria III.

Papež 1) bere řád se všemi jeho majetky pod svou zvláštní ochranu; 2) potvrzuje statuta (řeholi) získaná od templářů a johanitů; 3) dává válečnou kořist ke svobodnému užívání; vybízí bratry k zachovávání čistoty, chudoby a poslušnosti; 4) poskytuje svobodnou volbu (vel)mistra skrze bratry, kteří složili řeholní slib; 5) zakazuje, aby někdo jiný kromě (vel)mistra a významná část kapituly měnila řeholi, zvyky nebo statuta; **6) zakazuje, aby kdokoliv požadoval od bratrů složení přísahy;**

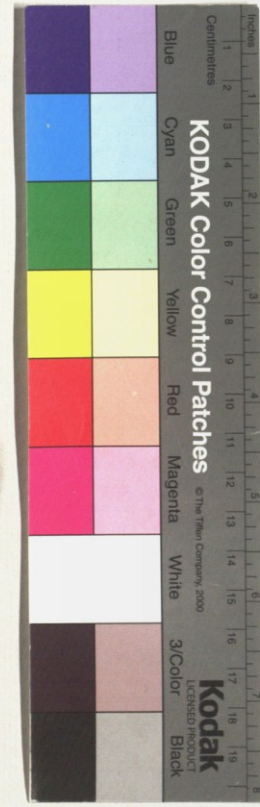
7) zakazuje, aby kdokoliv vystoupil z řádu nebo změnil řád bez souhlasu (vel)mistra a kapituly; **8) osvobozuje všechny řádové majetky od placení desátku;** 9) dává řádu právo nabývat mejetek a vybírat desátek; 10) dovoluje řádu přijímat kněze, **i proti vůli místního biskupa**, pokud dotyčný není členem jiného řádu; 11) a neposlušné kněze vyloučit; 12) nařizuje jeden zkušební rok pro kleriky; 13) dovoluje kněžím, aby sdíleli s bratry jídlo a oblečení; 14) **zakazuje kněžím vměšovat se do záležitostí řádu a kapituly, pokud nebudou k tomu přizváni;** [...] 17) doporučuje diecézním biskupům, aby bezplatně vysvěcovali řádové kostely a kněze 18) a nebránili řádu při stavbě kaplí, hřbitovů, a nepoškozovali ho v jeho právech; [...] 20) uděluje odpustky těm, kteří dávají bratrům almužny; [...] **22) osvobozuje řád od interdiktu [...].**

9. ledna 1221, *Vestra religio*.

Honorius III. uděluje řádu stejná práva, svobody a privilegia, které mají templáři a johanité

... omnes libertates, immunitates ac indulgencias venerandis domibus predictorum Hospitalis et Templi ab apostolica sede concessas domui vestre concedimus.

Honorius^s servus servorum dei. Dilectis filiis Hermannus magister et fratribus hospitalis sancte marie^s Teutonico-
rum Jerusalem^s. salutem et apostolicam benedictionem. Vestra religio cum bonis deo longe lateque diffunditur. Specialem apostolice
sedis favorem et gratiam promeretur. Cum igitur ordinem fratrum hospitalis Jerusalem^s circa pauperes et in-
firmos fratrum vero milite Templi circa clericos et milites ac alios fratres in domo vestra provide-
re infirmitatem laudabiliter observatis. nos volentes ut sine ulla in assuetudine apostolice beneficii quibus
in operatione virtutum pio fructu proprio adque omnes libertates immunitates ac indulgentias
venerandis domibus predictorum hospitalis et Templi ab apostolica sede concessas domui vestre
concedimus. et ut eis utamur libere sicut illi. auctoritate nobis presentium indulgemus. Nulli
ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario con-
trarie. Siquis autem hoc attemptare presumpserit. indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et
pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Dat. Laterani. V. Id. Januarii.
Pontificatus^s anno quinto.

Hermann von Salza (1210–1239)

- Slib Fridricha II. papeži při císařské korunovaci, že zorganizuje křížovou výpravu.
- V srpnu 1227 účastníci kruciáty v Brindisi; vypuknutí moru; vážné onemocnění císaře.
- 7. listopadu 1228 se císař vylodil u Akkonu. Císař byl zpočátku křesťany v Palestině vítán.
- Příjezd papežských legátů. Vyhlášení papežské klatby nad císařem. Křesťané v Palestině se rozdělili na dva tábory (jeruzalémský patriarcha, johanité a templáři byli proti císaři). Menšina podporovala císaře. Patřili do ní rovněž velmistr a řád německých rytířů.
- Jelikož Fridrich II. neměl širokou podporu, rezignoval na vojenské akce a začal diplomaticky vyjednávat s egyptským sultánem. Podle dohody, která měla platit deset let, připadl křesťanům Jeruzalém s Betlémem a koridorem k Jaffě (a další území). Muslimům byl garantován přístup k posvátným místům islámu (včetně svaté hory). Fridrich II. směl znovu vybudovat jeruzalémské hradby.
- Nesouhlas s dojednanou smlouvou. Přes všeobecný odpor vstoupil císař v čele německých a italských oddílů a řádu německých rytířů do Jeruzaléma **17. března 1229**. Fridrich II. se nechal korunovat na jeruzalémského krále. Na radu velmistra korunovační ceremonie byla omezena na nezbytné minimum, aby papežské straně nebyla dána záminka ke kritice. Po korunovaci Hermann von Salza veřejně přečetl text ospravedlňující jednání císaře.

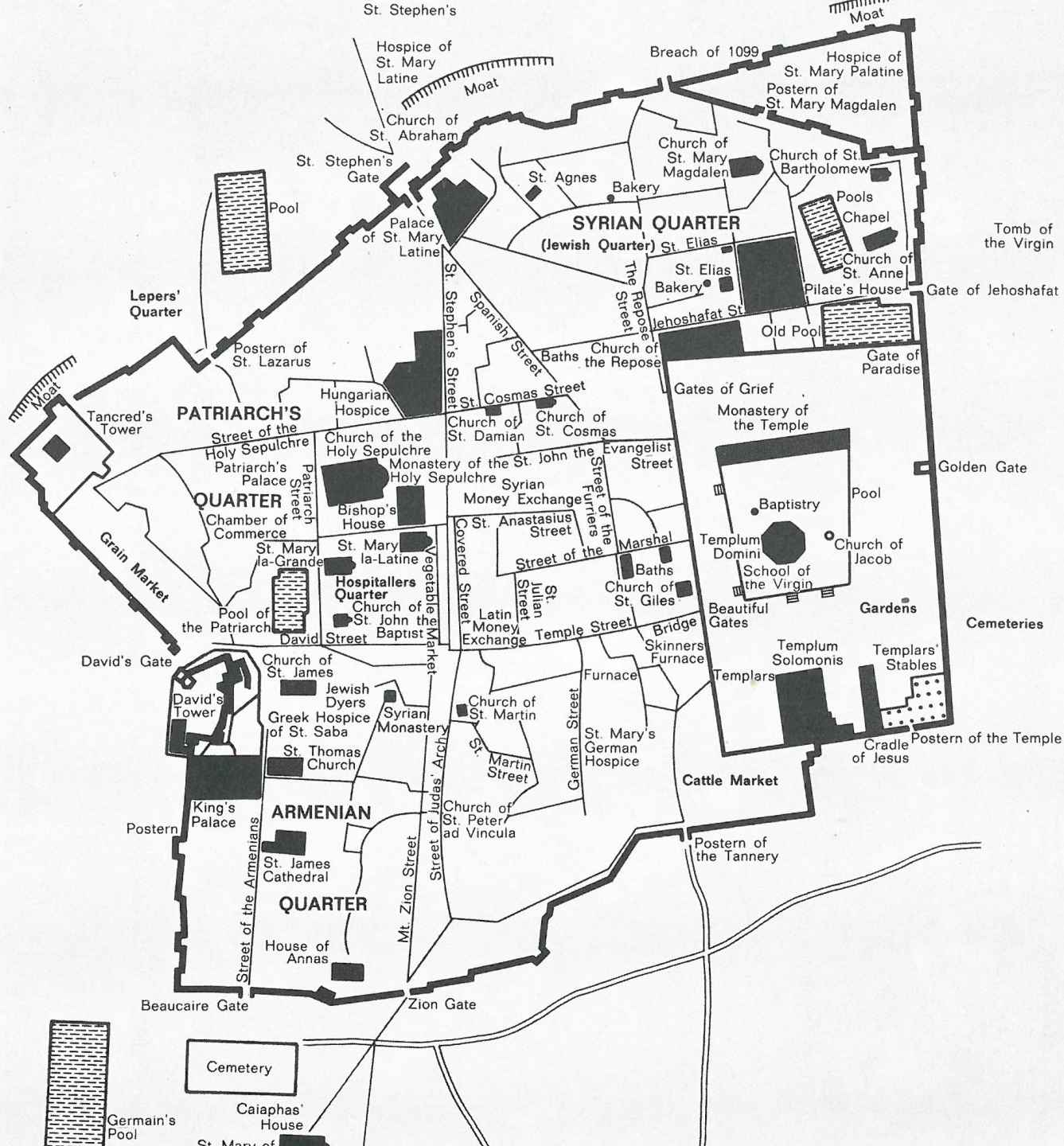
Hermann von Salza (1210–1239)

Císařské donace řádu (1229):

- určitá území v Palestině
- v Jeruzalémě starý špitál Panny Marie
- dům krále Balduina na ulici Arménů u kostela sv. Tomáše poblíž Davidovy věže.

Jeruzalém se stal **symbolickým** centrem řádu. Vztah k Jeruzalému se neodrazil jen v názvu, ale i v dějepisných dílech a rukopisných vyobrazeních. Jednostranné spojenectví řádu se štaufskou dynastií umožnilo řádu expandovat ve Středomoří, v říši i v Pobaltí. Na druhou stranu vstupovali do něj převážně lidé z německých oblastí.

Politika smíření mezi papežem a císařem se velmistřovi nezdařila. Papež podporoval lombardský svaz, který odmítal požadavky Fridricha II. Stejného dne (**20. března 1239**), kdy papež po druhé vyhlásil klatbu nad císařem, velmistr Heřman ze Salzy zemřel v Salernu.

Rozvoj a rozšíření řádu

- Založení řádu před Akkonem a jeho původ v Palestině.
- Rychle rozšíření na Západě, v Sedmihradsku (Burzenland) a Pobaltí.
- V Sedmihradsku a Pobaltí bylo smyslem působení řádu boj proti pohanům, stejně jako křížové výpravy ve východním Středomoří. Později šlo o vybudování panství v Prusích a Livonsku.
- V bailiích v Itálii a říši platily jiné podmínky než ve válečných oblastech.

Východní středomoří:

- Majetky v Antiochii a Tyru (po r. 1200), v Tripolisu (1209), v Sidonu (1253–1261), v r. 1261 zmíněn komtur v Sidonu.
- Majetky na jih od Akkonu stále v ohrožení.
- Region kolem Montfortu patřil k řádovému centru.
- V Jeruzalémě majetky v l. 1229–1244. Řádový konvent v Jeruzalémě není doložen.
- 1271 – ztráta Montfortu.
- 1291 – ztráta Akkonu. Přenesení řádové centrály do Benátek.

Montfort (něm. Starkenberg). V Horní Galileji, cca 12 kilometrů od břehů Středoziemního moře a cca 33 kilometrů severovýchodně od Haify.

Středomoří

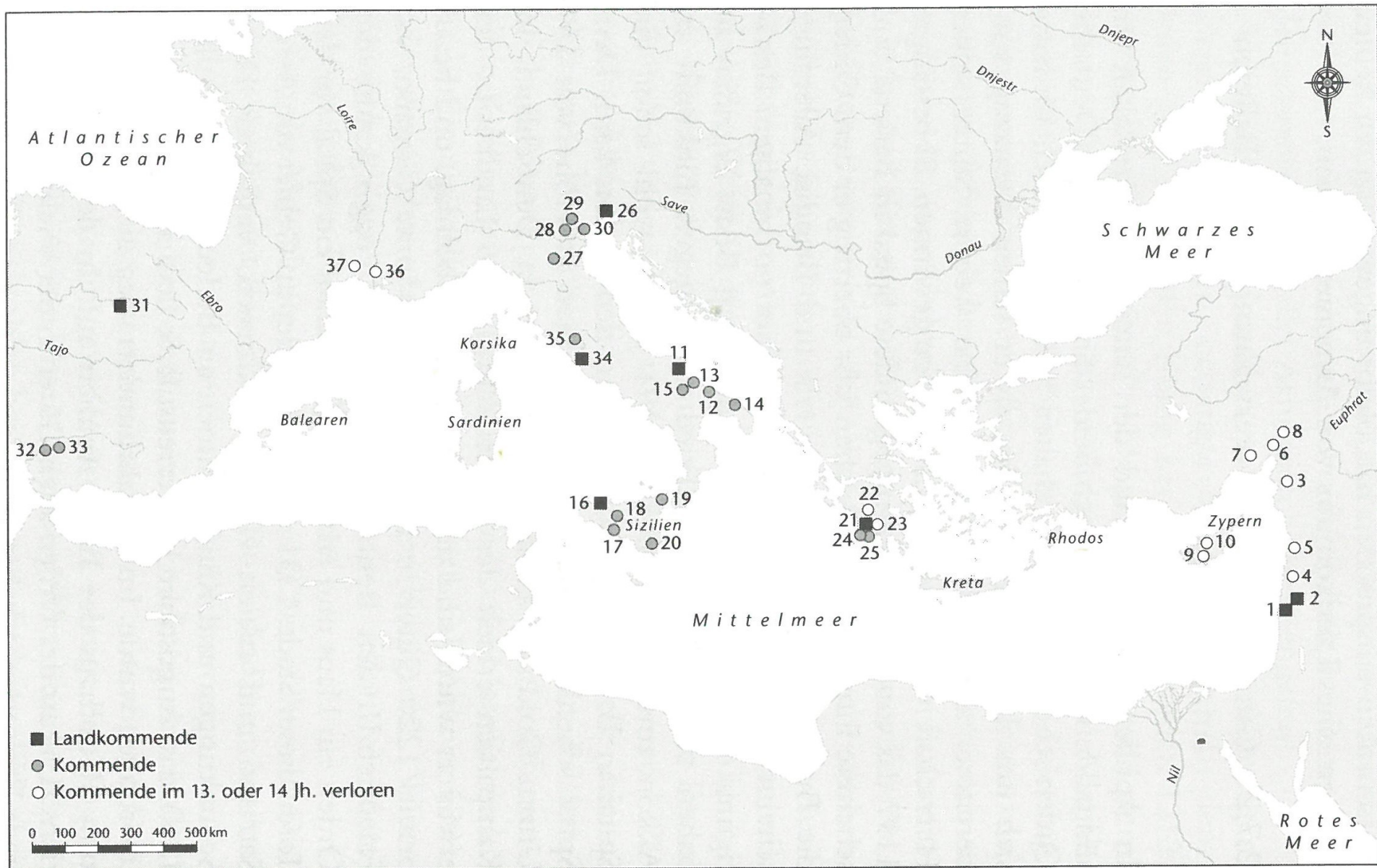
Apulie a Kampánie:

- 1197 Jindřich VI. potvrzuje držbu špitálu v Barlettě. Téhož roku hrad Mesagne mezi Oria a Brindisi.
- Před r. 1214 špitál v Brindisi.
- Za vlády Fridricha II. získal řád majetky v Bari (přístavní město).
- Barletta (1208) a Brindisi (1218) – řádové domy (komtuři).
- Barletta – hrobka Heřmana ze Salzy; truhla s řádovými privilegii.
- Mezi řádovými bratry více německojazyčných rytířů (jihoněmecké a švýcarské oblasti), než italských (ti jako familiáři).

Sicílie:

- Palermo – Jindřich VI. daruje klášter sv. Trojice (1197). Nejvýznamnější řádový dům na Sicílii.
- Po pádu vlády štaufské dynastie donace už nebyly tak rozsáhlé, ale řád přetrval bez větších ztrát.

Řádové bailie ve Středomoří ve 13. a 14. st.

Řádové bailie ve Středomoří ve 13. a 14. st.

I. Palästina

1. Akkon
2. Montfort
3. Antiochia
4. Sidon
5. Tripolis

II. Armenien

6. Cumbetefort
7. Amudain
8. Haruni

III. Zypern

9. Lefkara
10. Nikosia

IV. Apulien

11. S. Leonardo di Siponto
12. Bari
13. Barletta
14. Brindisi
15. Corneto

V. Sizilien

16. Palermo
17. Agrigent
18. Margana
19. Messina
20. Noto

VI. Griechenland

21. Mostenitsa
22. Château Neuf
23. Kalamata
24. Korone
25. Methone

VII. Lombardei

26. Brixenei
27. Bologna
28. Padua
29. Stigliano
30. Venedig

VIII. Spanien

31. La Mota
32. Carmona
33. Sevilla

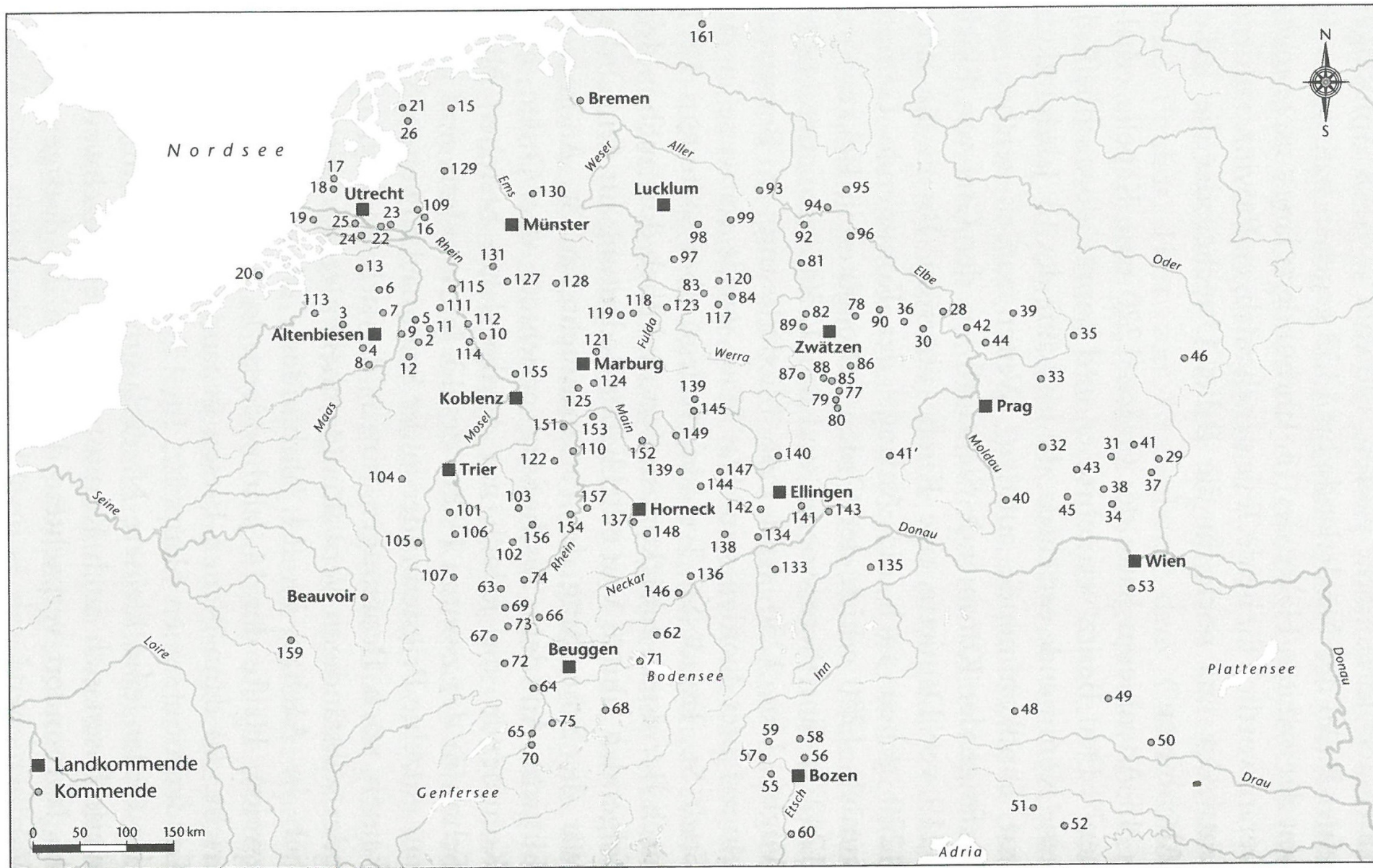
IX. Mittelitalien

34. Rom
35. Viterbo

X. Südfrankreich

36. Arles
37. Montpellier

Řádové bailie v římsko-německé říši kolem roku 1400

Řádové bailie v římsko-německé říši kolem roku 1400

I. Altenbiesen

1. Altenbiesen
2. Aachen
3. Bekkevoort
4. Bernissem
5. Geleen
6. Gemert
7. Gruitrode
8. Lüttich
9. Maastricht
10. Ramersdorf
11. Siersdorf
12. Sint Pietersvoeren
13. Vught

II. Utrecht

14. Utrecht
15. Bunne
16. Doesburg
17. Katwijk
18. Leiden
19. Maasland
20. Middelburg
21. Nes
22. Tiel
23. Rhenen
24. Schelluinen
25. Schoonhoven
26. Schoten

III. Böhmen-Mähren

27. Prag
28. Aussig
29. Austerlitz
30. Bilin
31. Deblin
32. Deutsch-Brod
33. Drobowitz
34. Hostraditz

35. Königgrätz
36. Komotau
37. Krenowitz
38. Mährisch Kromau
39. Miletin
40. Neuhaus
41. Osová Bítýska
- 41'. Pilsen
42. Pitschkowitz
43. Polna
44. Řepin
45. Rhotowitz
46. Troppau

IV. Österreich

47. Wien
48. Friesach
49. Graz
50. Groß-Sonntag
51. Laibach
52. Tschernembl
53. Wiener-Neustadt

V. Bozen

54. Bozen
55. Lana
56. Lengmoos
57. Schlanders
58. Sterzing
59. St. Leonhard
60. Trient

VI. Elsaß-Burgund

61. Beuggen
62. Altshausen
63. Andlau
64. Basel
65. Bern
66. Freiburg

67. Gebweiler
68. Hitzkirch
69. Kaysersberg
70. Köniz
71. Mainau
72. Mülhausen
73. Rufach-Suntheim
74. Straßburg
75. Sumiswald

VII. Thüringen

76. Zwätzen
77. Adorf
78. Altenburg
79. Asch
80. Eger
81. Halle
82. Liebstedt
83. Mühlhausen
84. Nägelstedt
85. Plauen
86. Reichenbach
87. Saalfeld
88. Schleiz
89. Weimar
90. Zschillen

VIII. Sachsen

91. Lucklum
92. Aken
93. Bergen
94. Buro
95. Dahnsdorf
96. Domnitzsch
97. Göttingen
98. Goslar-Weddingen
99. Langeln

IX. Lothringen

100. Trier
101. Beckingen
102. Dan
103. Einsiedel
104. Luxemburg
105. Metz
106. Saarbrücken
107. Saarbarg

X. Koblenz

108. Koblenz
109. Dieren
110. Ibersheim
111. Judenrode
112. Köln
113. Mecheln
114. Muffendorf
115. Rheinberg

XI. Marburg

116. Marburg
117. Erfurt
118. Felsberg
119. Fritzlar
120. Griefstedt
121. Kirchhain
122. Ober-Flörsheim
123. Reichenbach
124. Schiffenberg
125. Wetzlar

XII. Westfalen

126. Münster
127. Brackel
128. Mülheim
129. Ootmarsum
130. Osnabrück
131. Welheim

XIII. Franken

132. Ellingen
133. Aichach
134. Donauwörth
135. Gangkofen
136. Giengen
137. Heilbronn
138. Kapfenburg
139. Münnerstadt
140. Nürnberg
141. Obermässing
142. Oettingen
143. Regensburg
144. Rothenburg
145. Schweinfurt
146. Ulm
147. Virnsberg
148. Winnenden
149. Würzburg

XIV. Deutschmeistertum

150. Horneck
151. Mainz
152. Prozelten
153. Sachsenhausen
154. Speyer
155. Waldbreitbach
156. Weißenburg
157. Weinheim

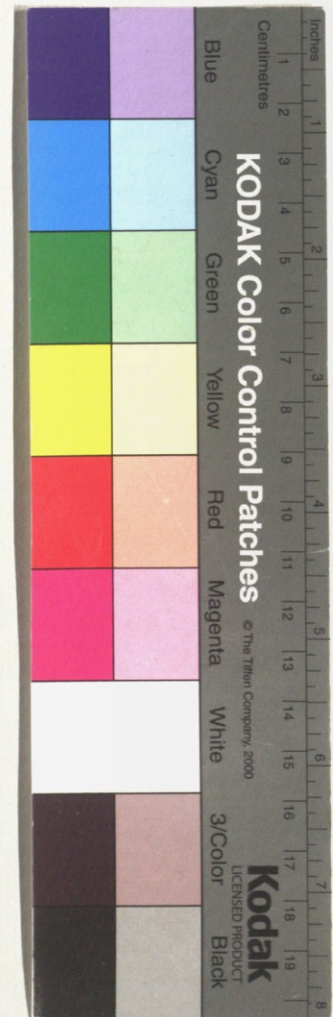
XV. Frankreich

158. Beauvoir
159. Orbec

XVI. Livland

160. Bremen
161. Lübeck

Clemens episcopus servus servorum dei dilectis filiis fratribus Theutonice ecclesie sancte Marie limitarum
salutem et apostolicam benedictionem. Quociens postulatur a nobis quod religioni et honestati convenire conge-
tur. animo nos deus libenti concedere. iuxta reverentium voluntatem consentaneam rationi effe-
ctu prosequente amplecti. Eapropter dilecti in domino filii. devotionem quam erga nos. non
ecclesiam geritis attendentes. ecclesiam ipsam. et personas vestras cum omnibus bonis que in presentiarum ra-
tionabiliter possidetis. vel in futurum iustis modis prius domino poteritis adipisci. sub beati Petri. et
nostrae protectione suscipimus. et presentis scripti patrocinio communimus. Statuentes ut nulli
omnino hominum fas sit personas vestras vel bona temere perturbare. seu hanc paginam nostre protec-
tionis infringere. vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem contra hoc venire presumpserit. in-
dignationem omnipotentis dei. beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. In
Lateranensi. viii.

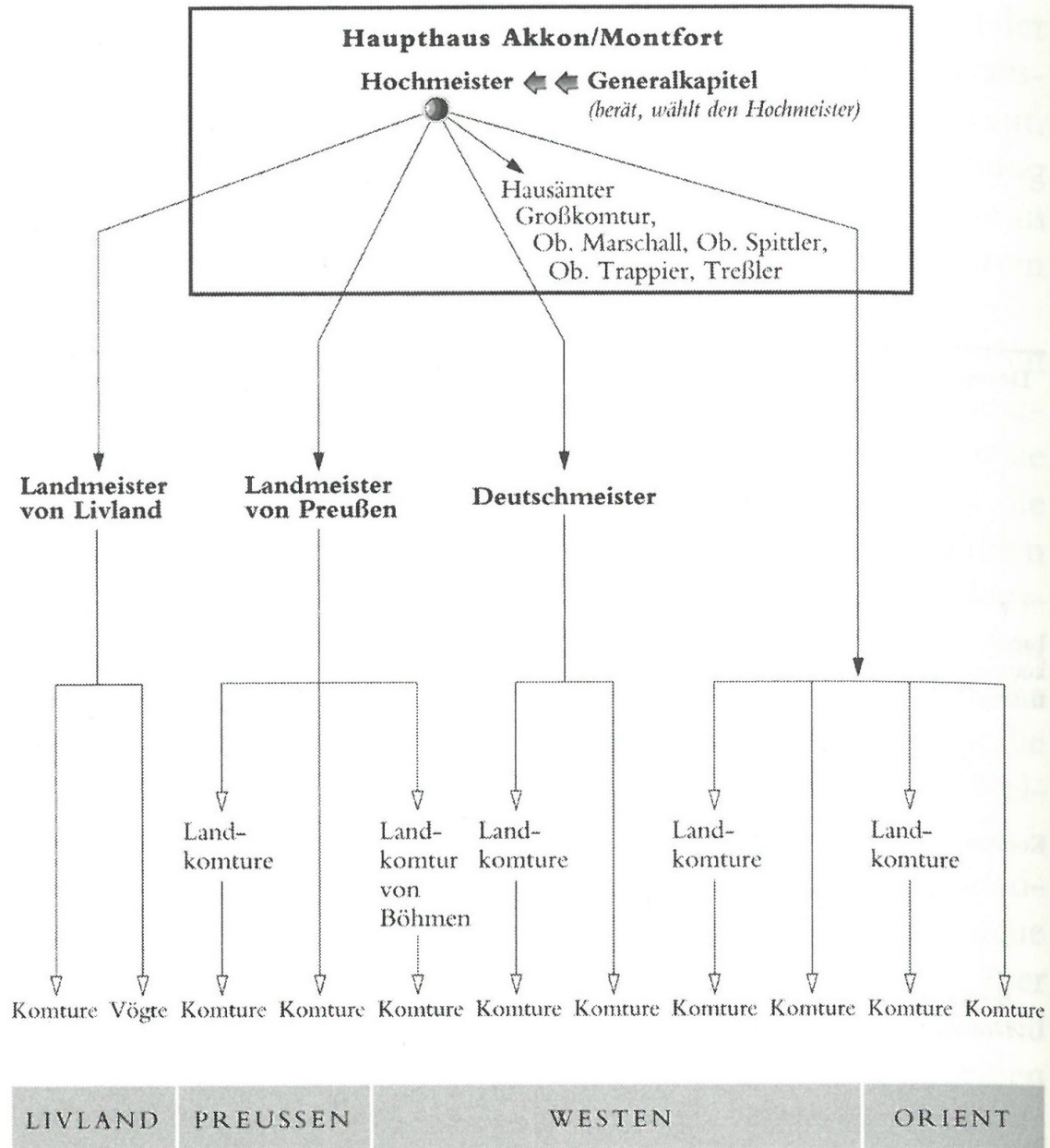

1191 Februar 06, Lateran

Papst Clemens III. nimmt die deutschen Brüder der Kirche St. Mariens zu Jerusalem sowie alle ihre gegenwärtigen und zukünftigen Besitzungen in seinen und des heiligen apostolischen Stuhles besonderen Schutz: Quociens postulatur a nobis.

Popis pramene: Udo ARNOLD/Marian TUMLER, Die Urkunden des Deutschordenszentralarchivs in Wien. Regesten I-III (=Quellen und Studien zur Geschichte des Deutschen Ordens 60/I-III, Marburg 2006-2009) Nr. 7

Ordensstruktur um 1250

Ordensstruktur um 1400

